

לא שוכחים תפילין ברכב!

[illegible]

א. מזוזה הקבועה מול השמש הקופחת מתחממת מאוד, ועלולה להיפסל. ומעשה שהיה **ביהודי נכבד** ה"ו שקבע את מזוזת שער החצר מול השמש הקופחת ללא הגנה מתאימה, ולאחר בדיקה התברר שהאותיות מפזזו המזוזה בפסלה (ראה תמונה)

והעצה: לעטוף את המזוזה היטב בניילון מרשרש, ובנייר עבה מעל הניילון לבידוד מהחום, ולקובעה בנרתיק פלסטיק בצבע לבן (לא שקוף שחודר קרני שמש, ולא מתכת עם פקק סיליקון). ואם יכולי לקבענה בין הדלת תחת המשקוף, שלא יהיה חשוף לשמש.

ב. ישנם בעלי רכבים, שבחזור מהתפילה, מניחים את התפילין ברכב על המושב הסמוך לנהג, או מעל הדשבורד, ורובם מניחים לעיתים את התפילין ברכב לזמן קצר (קניות) סידורים וכדומה), ישנם שמניחים אפילו לזמן ארוך (עד שחזרים הביתה בצהריים וכדומה), ומתים שמניחים את התפילין ברכב באופן קבוע.

תפילין הנמצאות ברכב תחת השמש הקופחת עלולות להיפסל בסבירות גבוהה על ידי החום העצום השורר ברכב, אינספור פעמים וכוחו המגיהים לראות שפרשיות תפילין נפלטו מכה השהיה בחום השמש בצורה שאי אפשר לתקן, כגון קפיצת אותיות וכדומה.

יהודי מגיה עבר ליד רכב, וראה שהתפילין נמצאות על הדשבורד הרוחת, וכתב צעטיל קטן בכתב ידו "להג הנכבד נא לבדוק את התפילין כי יתכן שנפסלו", ואכן התברר לאחר בדיקה שהתפילין נפסלו.

כתוב במדרש (דברים רבה ד ד), נרי ביון ונרן ביד, אם שמרת את נרי אני משמרת את נרך, ואם כיבית את נרי אני מכבדה את נרך. לעצמנו, מידי תקווה ומשומע על ילדים שנשכחו ברכה והלכו לעולמם מתחנך והחוס הגבוה, ועל כן פרסם קמפנין 'לא שוכחים ילדים ברכה', ניתן לפרסם קמפנין במשקל דומה 'לא שוכחים תפילין ברכה', וזכות שמירת התפילין תנו על כל הילדים.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

הקלטת מדידה בזמן אמת של מעלות החום בתוך הרכב

נושא הגיליון

'נישוק המזוזה'

על מזוזות ביתך

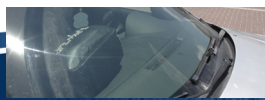
תקציר: נושאי הגיליונות בסדרת כשרות טו"ם, גיליון 358
הגהת סת"ם. גיליון 359 – בדקית תפילין ישות'. גיליון 360
'בדקית מזוזות ישנות'. גיליון 361 – 'הגהת מחשב'. גיליון 362
- 'סגולת הבדיקה'. גיליון הנוכחי – 363 – 'שקית המזוזה'.
ומדוע? האם בכל מזוזה, וארץ בניסיה לבינת האם הדין במזוזה
בלא כיסוי? איזה פוסקים יש לנו? ומה יאמר בשבת
(מקורות): מזוזות ביתן ס"ק יא-יב, שערי המזוזה פרק ח).

תפילין ברכב:

מידע חשוב: בבירור עם אנשי מקצוע הוברורו הנתונים הבאים, (ראה טיפוסים) היותם ברכב סגור בשמש בחורף יום קייז מעפיל לרמות גבוהות ביותר, על מושב הרכב בהמשך המעלה השדבור (לוח מחנכים המצביע לנהג את נתוני הסנעיה) לעיל 60°C עד 80°C . ובמדף הקדמי תחת השמשה הקדמית מעל להגיע עד 90°C , השעות החמות ביותר הן 12 ו 13 בבגריים.

כיוון שהרכב סגור ואטום בלי חריץ פתוח בחלונות, נוצר ברכב חום גבוה בדומה ל'אפקט החממה', גם כאשר בחוץ יש אוויר נעים. פלטת זכוכית מעל רקע שחור קולטת חום גבוה. בדומה לקולט של הודו שמש. לעיתים בפתיחת הרכב באי אפשר לגעת בהגה מרוב חום.

אם אדם הניח באופן חד פעמי את התפילין ומן מושך ברכ ביום חם, השם הפסול אינו מוחלט בשל עובי עור הבתים, ולא בטוח שחום השמש יצליח להמיס את הדיו תוך מספר שעות. ויש להתקפח האם חייב בדיקה, כדין סתם שנולד בו וירעוהו חזקה, כגון שנפלו למים או שהו בסמיכות לאש. אמנם אם הניח בקביעות את התפילין בחום, הפסול בטובה ביותר, כי התפילין שחורות, ודיקה התפילין בדרך כלל שחורות ואטומות, וחשש סביר מחייב בדיקה (קדרסי תמונות: משה קלמן).

1. אונקלוס הגר

מעשה שהיה: המקור הקדום ביותר למנהג הנחת היד על המזוזה, הוא המסופר בגמ' (עבודה זרה דף יא.) שאונקלוס בן קלונימוס התגיר (בהגהות וציונים עוז והדר מציינים שבעין יעקב וכתב יד הגירסה 'קלוניקוס' במקום 'קלונימוס'), שלח קיסר רומי אחרי פולגות חיילים להחזירו וגייס, שוב שלח פלוגה שניה וגייס.

לפלוגה השלישית ציוה הקיסר לא לדבר איתו כלום, כאשר לקחו אותו ללכת הניח ידו על המזוזה בפתח, תמחו החיילים מה זה, והסבירו להם שהקב"ה שומר את ישראל מבחוץ, להפוך ממידת מלך בשר ודם שחיליו שומרים עליו מבחוץ, דכתיב (תהלים פרק קכא פסוק ד) 'שָׁמַר צִאתָךְ וּבֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְכֵן הַצִּלֵּנוּ לְגֵייר את משמר החיילים השלישי שלשלח אחריו המלך להביאו. כיון שראה הקיסר כך, לא הוסיף לשלוח עוד אחריו.

2. הנחת היד

בשמך טל אטלה: כתוב בהלכות ומנהגי רבינו שלום מנויטשט (סימן תמה, עמוד ג אות טא), ובמהרי"ל (סוף ספר המנהגים עמוד תרלד ליקוטים ממנה"ש אות צא), הובא בדרכי משה (הקצו"ר יורה דעה סימן רפה אות ב), הרוצה לילך לדרך חוץ לעיר, כשיצוא מפתח ביתו יניח ידו על המזוזה ויאמר 'בשמך טל אטלה' כי 'טל' בגימטריא 'כחול' והוא השם שכתוב על המזוזה מבחוץ כנגד שם ארבע אותיות, כי הוא אותיות שניות אחר אותיות דשם ארבע באלפא ביתא. בכל עת כשיצא האדם מפתח ביתו, יניח ידו על המזוזה ויאמר ה' שומרי ה' צילי עד יל ימיני (אשר"י הלכות קטנות סוף הלכות מזוזה). ועוד אמר מהר"ש שיש בגמרא שצריך לומר: השם ישמור צאתי ובואי מעתה ועד עולם.

התפילה הבאונה המוזכרת במהרי"ל, היא על פי הפסוק (תהלים פרק קכא פסוק ה) ד' שְׁמֹרָה ד' צִלָּהּ עַל יְדֵי מִינָהּ. והתפילה השניה המוזכרת במהרי"ל, היא על פי הפסוק (תהלים פרק קכא פסוק ד) 'שָׁמַר צִאתָךְ וּבֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

וכתב ב"ם של משה (מסכת יבמות פרק א אות ה), הביאו בשערי תשובה (או"ח סימן יא ס"ק כד), ובקבלה שמעתי ששם הטל הוא בגימטריה ה' אחד, וטוב הוא לתפילת הדרך, להניח האגודל ופיו על המזוזה, ולומר בלחשיה ובקדושה ובכיסוי פנים בשמך טל אטלה' ג' פעמים, או 'פעמים טל בגימטריה ה' האלקים.

נפסק בשו"ע (סימן רפה סעיף ב ברמ"א), יש אומרים כשיצוא מן הבית יניח ידו על המזוזה (מהרי"ל), ויאמר ד' ישמור צאתי ובואי מעתה ועד עולם (מדרש), וכן כשיכנס לבית, יניח ידו על המזוזה. וכתב הש"ך (ס"ק ד), כשיצוא חוץ לעיר יאמר 'בשמך טל אטלה', על 'טל' בגימטריא 'כחול' (מהרי"ל), הובא בדרכי משה).

בלשון הרמ"א מדויק הדינים הבאים: א. להניח ידו בכל יציאה מהבית ולא רק ביציאה מהעיר. ב. להניח ידו רק ביציאה מהבית, ולא בהליכה מחדר לחדר (בבירור הלכה להגרא"י זילבר יו"ד סימן רפה עמוד קלא, שערי המזוזה פרק יז הערה ג והוסיף שכן מנהג העולם). ג. תפילה רק ביציאתו מהבית, ולא בכניסתו לבית (וכן מדויק בבן איש חי שנה ב פרשת כי תבוא אות א) מאידך בלשון ה**בלבש** (יו"ד סימן רפה סעיף ב), והיד הקטנה (פרק ג סעיף יב). והערוך השולחן (סימן רפה סעיף ד), ומזוזות ביתך (ס"ק יא), מדויק שצריך להתפלל גם בכניסתו לבית.

מבאר זוהר הקדוש (ח"ג רסה, א), הובא בתולעת יעקב (סוד תפילין ד"ה אמר), ובעשרת זקנים (א"ח סימן בה ס"ק ב),

"ונוגע במזוזה קודם שיוצא מפתח ביתו, ואז ד' מלאכים מלווין אותו עד בית הכנסת".

דברי הגרע"א: הרמ"א בספרו דרכי משה (הקצו"ר יו"ד סימן רפה ס"ק ב) כתוב כמו בהגהותיו על השו"ע, ומוסיף שענין הנחת יד שכתב מהמהרי"ל מוזכר בגמ' (ע"ז דף דא), וכן הגר"א (על הרמ"א אות ה) מצוין לדברי הגמ' בע"ז. מאידך בשו"ת הגרע"א (מהדורא קמא פסקים יו"ד סימן נח), צוין לדבריו בפתחי תשובה (סימן רפה ס"ק ד), שאסור לגעת במזוזה עצמה בלי כיסוי, כמבואר במהרי"ל (שבת דף ג), שאסור ליגע בס"ת בידו, ומבואר בתוס' (ד"ה תנא), שהוא הדין לכל כתבי הקודש, ואם כן גם מזוזה בכלל. והסיק הגרע"א כיון שאין מקור בש"ס למנהג להניח ידו על המזוזה, וכל מקורו ברמ"א בשם המהרי"ל, אם כן פשיטא שלא לעשות כן אם יש בו חשש איסור שמקורו בגמ' שאסור ליגע בידו בס"ת, והוא מצוה הבאה בעבירה, ואם רוצה להניח ידו על המזוזה, טוב למשוך את השרוול ויניח את היד עם הבגד על המזוזה.

וכתב בשו"ת בית יצחק (יו"ד סי' יא) שמנהג העולם להניח את היד ואין מוקדקים בזה, וביאר טעמם, אך כיון שיצא מפי צדיק, טוב להוריד מבלבשו על ידו להניח על המזוזה, והמקדים ידו על תבוא עליו ברכה.

ובספר הכתב והקבלה (פרשת ואתחנן פרק ו פסוק ח) תמה על מה שכתב הגרע"א שאין להנחת היד על המזוזה מקור בש"ס, הרי מקורו מפורש במעשה של אונקלוס הגר. ותירץ בספר זכר נתן (עמוד קלה), שאין הוכחה מהגמ' שחייב להניח ידו על המזוזה, ומה שאונקלוס הניח את ידו על המזוזה, היה רק בשביל לעורר את לב החיילים שהרי המלך אסר עליהם לדבר איתו, והוצרך לעשות מעשה כדי שיתחילו לדבר איתו.

ויש להוסיף, שאין למדים הלכה מפי מעשה, ובמעשה של אונקלוס לא הוזכר חיוב והוראה לעשות כן, כי אם מעשה שהיה שכן ניצל מחיילי המלך, שסיפר ככך את חשיבות בני ישראל (באר משה חלק ב סימן צח).

חשש מחיקה: כתבו השי"רי כנסת הגדולה (הגהות טור יו"ד סימן רפט אות ב), והט"ז (יורה דעה סימן רפו ס"ק ה), ובקסת הסופר (סימן כז לשכת הסופר ס"ק ו), ובשו"ת פאת שדר (סימן קל), שאין לקבוע מזוזה בלי כיסוי כלל, כי נמשך מזה עבירה, שכלל פעם שנוגעים במזוזה בכניסה ויציאה, מוחק מעט משם ש-ד-י הכתוב ע"ג המזוזה מבחוץ עד שנמחק לגמרי אחר זמן רב כמו שאנו רואים ברוב בתים, אלא יכניס לתוך נתיק מזכזכת שיהיה השם נראה.

ולדעת הגרי"ח זוננפלד זצ"ל (שו"ת שלמת חיים יו"ד סימן קסה), בודאי יש זריזות להניח את היד בכל פעם, והטעם שהמהרי"ל זצ"ל לא נהג להניח את היד על המזוזה בכל פעם, כי אם היה מבט במזוזה, היינו מחשש שיבוא לידי מחיקה. וכתב בילקוט יוסף (שובע שמחות חלק א, מזוזה סעיף ד), וטוב שיניח ידו בכל פעם שיוצא ונכנס כמה פעמים ביום.

3. כוונת המצוה

יחוד השי"ת: טעם מצות מזוזה, כתוב זוהר (רעיא מהימא כרך ג פרשת ואתחנן דף רסג): הביאו החיי אדם חלק א כלל טו), פקודא למקבע בר נש מזוזה לתרעיה, דלא ינשי בר נש דזכרנא דקוב"ה לעלמין, ודא איהו כגוונא דציצית, כמה דאת אמר, וראיתם אותו וזכרתם את כו'. כיון דחזמי בר נש דלא דזכרנא, אזכר בגרמיו למעבד פקודא דמראיה, ותרנג במתוך מדבש (שם) לקבוע מזוזה בפתחו, בכדי שלא ישכח האדם זכרון הקב"ה לעולם, וטעם זה הוא כמו במצות ציצית שנאמר (במדבר פרק טו פסוק לו) וְנִזְכַּרְתָּם אֹתוֹ וְנִזְכַּרְתָּם אֶת כָּל מִצְוֹת ד', כיון שרואה האדם לזכרון הזה, נזכר בעצמו לעשות מצות קונו.

וכתב **ביוסף אומץ** (סימן תנד) לגבי אמירת פסוקים כשמגניח ידו על המזוזה: ראיתי **אבי מורי החסיד ז"ל** נוהג לעשות כן ג' פעמים, ובכל פעם נישק את ידו ונתנה על עיניו. כתב בספר **זכר נתן** (עמוד קלה), תימה על הנהוגים להניח היד על המזוזה ולנושקיה את ידיהם ולא את המזוזה, והוא מנהג בורות וכי פרחה קדושה מהמזוזה ליד. **ובדמשק אליעזר** (לבעל הפלא יועץ מערכת מ אות כב) דחה דבריו, וכתב שזה חיוב מצוה שאפילו הידים שנגעו במזוזה מנשקים אותם. וכן כתב **בשערי אפרים** (שער י סעיף ד) לגבי נישוק ס"ת שאם אינו יכול לנשק בפיו, נישק את ידו שנגעה בספר תורה.

5. מנהג ישראל תורה

חיבה יתירה: מנהג הגר"ר **מרדכי יהודה ליב וינקלר זצ"ל** (מחבר שו"ת לבושי מרדכי, כמתואר בהקדמת המו"ל), שבכל לילה לפני קריאת שמע על המיטה נישק כל מזוזה שבביתו שבע פעמים באהבה וחיבה יתרה כדיוטגמא חדשה.

מנהג הגר"ר **יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל** (ארחות רבנו מהדורה ישנה חלק ג עמוד קסד מזוזה אות ב, מהדורה חדשה חלק ד עמוד רלה) לנשק כל המזוזה בידו בכל פתח שיש מזוזה, ובכל כניסה ויציאה לחדר, ונישק ביד שמאל כי היה איטר, בנוסף היה מנשק את המזוזה בתחדר לפני שהיה שוכב לישון. וענין נשיקה קודם השינה מופיע **בקיצור של"ה** (ענין קריאת שמע על המיטה), וכתב שם סדר אמירת פסוקים.

והשיב **הגר"ח קניבסקי זצ"ל** (דעת נוטה מזוזה תשובה נ-גב), שאכן ברמ"א כתוב רק ביציאה מהבית, מכל מקום רבים נוהגים לנשק את המזוזה בכל חדר וחדר, וכן נוהג בעצמו.

מנהג **הדובב מישרים זצ"ל** (שו"ת שרגא המאיר חלק ז סימן ה ס"ק א), שהגביה ידו סמוך למזוזה, ולא הניחה ממש על המזוזה, ונישק את ידו, ומעולם לא נגע ממש במזוזה.

להניח לידי: מנהג הגר"ר **שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** (הליכות ישראל: מהדורה תפילה פרק ז עמוד פט הערה 35), להניח ידו על המזוזה ולא נישק את ידו. והוסיף, שבמקום שהציבור נוהגים לנשק לא יפרוש מן הציבור אם יהיה ניכר הדבר, וחלילה לזלזל בנהוגים לנשק משום חיוב מצוה. וכתב **בפתחי שערים** (סימן רפה ס"ק כו) יש נוהגים גם בזמנינו להניח את היד בלבד ולא לנשק.

לעמוד ליד: מנהג **החזו"א** (דינים והנהגות י"ד פרק ג אות יב, ארחות רבינו מהדורה חדשה חלק ד עמוד רלה), שלא היה מנשק המזוזה ולא נוגע בה. וכמה פעמים הסתכל על המזוזה כשעבר בפתח. וציין בארחות רבינו למה שכתב **בלקט יושר** (חלק ב כ"ד עמוד ס ענין א) כאשר **התרומות הדשן** היה יוצא מביתו הסתכל במזוזה ולא נגע בה, אבל כשהלך מביתו לדרך נגע למזוזה.

וביאר **הגר"ח קניבסקי זצ"ל** (דעת נוטה מזוזה עמוד מט תשובה מח מט, דרך שיחה חלק א עמוד תקיז, חלק ב עמוד תשל), לא נישק המזוזה משום שהיה קשה לו הטירחו, ואמר שאין לו כח להניח ידו על המזוזה לכן היה מבטבט בה, והוסיף הגר"ח ק"ש שענין הנחת היד על המזוזה הוא כדי לזכור מה שכתוב בה, וגם בראה יש ענין זה, ואם קשה לאדם להניח ידו על המזוזה ולנשקה, מספיק שיסתכל על המזוזה.

ומנהג **הבית ישראל מגור זיע"א** (מפי השמועה), שלא היה מנשק את המזוזה בכל פעם, כי אם כשהיה יוצא לדרך רחוקה. ומנהג **כ"ק האדמו"ר רבי ישראל מסטאלין זיע"א** (מאורי אש עמוד תו, עדות הגר"ר יהושע העשיל הלטובסקי), שלא היה מנשק את המזוזה בפיו ובידיו, אלא היה פורש ידיו כלפי מעלה והסתכל אל המזוזה וכך עבר את דלת ביתו.

וזה לשון **הרמב"ם** (הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ו הלכה יג), וכעין זה כותב **הטור** (י"ד סימן רפה), וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביהוד השם שמו של הקדוש ברוך הוא ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיותיו הבלבלי הזמן, וידע שאין דבר העומד לעולם לעולמי יומאים אלא ידעת צור העולם, ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים.

הנחת היד: וכתב **בספר חרדים** (מצוות עשה פרק ה סעיף כא), וישם אדם ידו על המזוזה תמיד כשנכנס לבית וכשיצא, ויזכור ידו הוא יתבחר בעל האמר, והאדם צאני ובואי לחיים אשר לו הם אורחים, וכל נכסיו שלו, והוא השומר אותו בבית ובשדה, ועל ידי כך נחשבת לו מצות מזוזה בכל יום לפני הקב"ה כמו מצות ציצית והתפילין.

וכתב **בפלא יועץ** (כללות) מצוה שישים ידו על המזוזה תמיד כשנכנס לבית וכשיצא, ויזכור שהש"ת הוא בעה"ב וכל אשר בבית והוא שומר את עמו ישראל.

וכתב **בבן איש חי** (שנה שניה פרשת י תבא אות ג) כשיצא מביתו יניח ידו על המזוזה ויאמר ה' ישמור צאתי ובואי לחיים טובים ולשלום מעתה ועד עולם, קל ש-ד-י יברך אותי ויתן לי רחמים.

ומבאר **בעטרת זקנים** (מזוזה ס"ק ב), שענין הנחת היד על המזוזה כשיצא הוא, כדי שיעמוד מעט ולא ירוץ דרך הפתח ללא התבוננות. ויסתכל במזוזה לקבל עליו יהוד השי"ת שבפרשה ראשונה, וקבלת עול מצות שבפרשה שניה, ועל פי זה תיקן לעצמו נוסח קצר עם כוונת מצות מזוזה, לאומרה סמוך למזוזה בשעת יציאה מהבית בבוקר.

4. נישוק המזוזה

מנהג האריז"ל: כתב **החיד"א** (ברכי יוסף יורה דעה סימן רפה אות ד, ציפורן שמיר סימן ב אות י, הובא בערוך השלחן י"ד סימן רפה אות ד), בשם **האריז"ל** (וכעין זה מובא במסגרת השולחן על קיצור שו"ע סימן יא סעיף כד, בשם ליקוטי תורה לרבי חיים ויטאל פרשת ואתחנן) שיניח אצבעו השלישית הנקראת אמה על שם ש-ד-י וינשקנה, ויתפלל לה' שישמרנו בשם ש-ד-י וחילופו באותיות המאחורות תכ"ה (אותיות שם כוזו מאחורות לאותיות שם הוי"ה, אותיות שם תכ"ה מאחורות לאותיות שם ש-ד-י) שיצילנו מיצר הרע. והוסיף **החיד"א** שהוא נוהג לומר: ש-ד-י יצילני מיצר הרע ומכל חטא ומכל לשון הרע ומכל צרה, יְחַלֵּץ עֲנִי בְּעֵינֵי (איוב לו, טו) וְהָיָה שֶׁ-דָּ-י בְּצָרָי (איוב כב, כה). ויש נוהגים לומר 'שְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵי ומועיל מאוד.

כתב **החיי אדם** (חלק א כלל טו סעיף א) חביבין ישראל, שסיבבן הקדוש ברוך הוא במצוות, תפילין בראשו ובזרועו, וציצית בבגדו, ומזוזה בפתחו, והמקיים ג' מצוות אלו, על זה **נאמר** (קללת פרק ד פסוק יב) וְהָיוּ הַמְּשֻׁלָּשׁ לֹא בְּמִהְרָה יִתְקַן: לפיכך, כשהוא אדם מפתח ביתו, ינשק המזוזה וישם על לבו להשגיח אם היא כתיקונה.

וכתב **בקיצור שולחן ערוך** (סימן יא סעיף כד) לפי שמטרת המזוזה להזכיר יהוד השי"ת, לכן כשיצא ונכנס ינשקנה, אבל לא יניח ידו על המזוזה עצמה, אלא בהפסק זכויות על השם. ובהנחת היד ביציאתו יאמר: ה' שומרי ה' צלי על ידי מיני, ה' ישמר צאתי ובואי מעתה ועד עולם. מדבריו רואים שצריך לומר את שתי התפילות וכן נקט **ביד הקטנה** (פרק ג סעיף יב).

וכן כתבו **בשולחן בזה** (סימן רפה ס"ק ו), ו**בית אריה** (סימן רפה פ"א ס"ה), שמנהג ישראל לנשק המזוזה בכניסה וביציאה. **ובשערי אפרים** (שער י ס"ד בפת"ש) שענין הנשיקה הוא חיבור לטורה וחיבור מצוה. וכתבו בספר **נוהג בחכמה, ובשורת חסדי אבות** (סימן ו) שנושקים את היד שנגעה במזוזה.

משיב כהלכה

סיכום הגיליון:

דינים העולים

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן

הזוכה בהגרלת גיליון 362 בסך 100 שקל מזומן

האברך המופלג הר"ר אברהם ביר שליט"א

כלל שוטנשטיין ירושלים

שאלה: האם יש מעלה בקלף עבודת יד לסת"ם, ומדוע?

איזה שלב בעיבוד צריך להיות לשמה? והאם מדאורייתא או מדרבנן? האם יש הבדל בין תפילין ומזוזות לספר תורה? האם מכונה נחשב לשמה?

מקורות: גמ' (שבת עט: גיטין נד:); שו"ע (או"ח סימן לב

סעיף ח-ט, וביאור הלכה שם); ברוך שאמר (עמוד

לו); בני יונה (רעא א); חז"א (או"ח סי' ו ס"ק י);

מנחת יצחק (חלק ט סימן א); שבט הלוי (חלק א

סימן ו, חלק י סימן קעג); אור לציון (חלק ב עמוד

לד ד"ה והנה); חוט שני (נושאים עמוד קכ); דעת

נוטה (חלק ג סימן תנ-תנא); ועין יוסף (סימן כא).

במדרוז זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח חשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע

אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4

2. בעמודות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'

3. בחדר 'קול השלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'

4. במקס מספר 1532-6507823

5. במייל 5047867@gmail.com

המדרוז והקדש לעילוי נשמת רבינו חיים בן עטר

האור החיים הקדוש זיע"א

נלב"ע ט"ו תמוז התק"ג ת.נ.צ.ב.ה.

א. הנחת היד: כשיוצא ונכנס בבית, יניח ידו על המזוזה. ובבואו ובצאתו יזכור יחוד השי"ת, ויתן יראתו על פניו שלא יחטא. כשהולך מחדר לחדר אין צריך להניח ידו על המזוזה, ויש מדקדקים גם מחדר לחדר.

ב. תפילה: בעת שמניחים את היד על המזוזה, הוא זמן תפילה. למרה"ל יאמר בצאתו ה' שומרי ה' צילי על יד ימיני. וכשיצא חוץ לעיר יאמר 'בשמך טל אטלה'. לרמ"א יאמר בצאתו ה' ישמור צאתי ובואי מעתה ועד עולם. ללבוש יאמר גם כן במניסתו. לקיצור שו"ע יאמר את שתי התפילות בצאתו.

ג. נישוק המזוזה: גדולי ישראל הזכירו את המנהג לנישק את המזוזה בעת שנכנס ויוצא, ונישק את ידו שנגעה במזוזה. יש אומרים שנישוק היד הוא מנהג בורות. יש שלא נהגו לנישק המזוזה, ויש שעמדו לפני המזוזה.

ד. הפסק: יניח ידו רק על בית המזוזה, ולא על המזוזה עצמה. ולכן אם קבע מזוזה על הפתח בלא נתיק, לא יניח את היד על המזוזה עצמה, אלא יפשיל שרוולו וינישק באמצעות הבגד.

עדכוני הלכה

שבת קודש

שומר עמו ישראל: כתב השל"ה (קיצור של"ה הנהגות שבת). הובא בפרי מגדים (אורח חיים משבצות זהב סימן רסז ד"ה אינו), ובאליה רבה (סימן רסז ס"ק ח), בנישוק המזוזה בשבת לא יאמר ה' ישמור צאתי כו', כי אם זכור את יום השבת לקדשו, כמו שאין אומרים בשבת 'שומר עמו ישראל לעד' כמו בימי החול.

והוסיפו הפמ"ג והאליה רבה (שם), שלפי שיטת המגן אברהם (סימן רסז ס"ק ג), והט"ז (סימן רסז ס"ק א), יש לאומרו, וכמו שאומרים ושומר צאתינו. טעם הדבר כותב המג"א, שאין אומרים שומר עמו ישראל שהוא תפילה על כל ישראל, אבל אומרים ושומר צאתנו שהוא תפילה על כל יחיד, וכן במזוזה הוא תפילה על כל יחיד.

נושא הגיליון הבא:

'קלף עבודת יד'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

הגיליון הוקדש לעילוי נשמת

הג"ר נחמיה בהג"ר ברוך בקר זצ"ל נלב"ע י"ג בתמוז תשע"ה ואשתו הצדקנית מרת פרומא בת ציון ב"ר אפרים הכהן הלפרין ע"ה נלב"ע י"ב תמוז תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט

שיעורים וימי עיון

בית הוראה טלפוני

בירורי הלכה אקטואליים

קו מידע הלכתי

חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...